

ETNOGENEZA ROMANEASCA

*geto-dacii fac parte din ramura nordica a tracilor, fiind situati la nord de Dunare in spatiul carpato-danubiano pontic.

*grecii ii numeau geti pe locuitorii din:- Campia munteana

-Dobrogea

-Sudul Moldovei

*romanii ii numeau daci pe locuitorii din:-Banat

- Transilvania

*Herodot(istoric grec)afirma ca geto-dacii sunt unul si acelasi popor pentru ca:

-vorbesc aceeiasi limba

-au aceleasi obiceiuri si traditii

*organizare politica a geto-dacilor:-uniuni de triburi conduse de basilei(regi)

*religia:politeista:-Zalmoxis

-Gebeleisis

-Bendis

*clasele sociale(societatea)-tarabostes(nobilimea,aristocartia tribala)

-comati(oameni liberi ca se ocupa cu agricultura , mestesugurile , comertul)

-sclavi(in numar mic)

Regatul dac in timpul lui Burebista(82-44 i.Hr.)

*cu sprijinul marelui preot Deceneu unifica triniturile geto-dacilor punand bazele uni stat puternic(arhe)cu capitala la Sarmizegetusa Regia

*ii invinge pe:-bastarni(in estul Daciei)

-celti(in vestul Daciei)60 i.Hr.

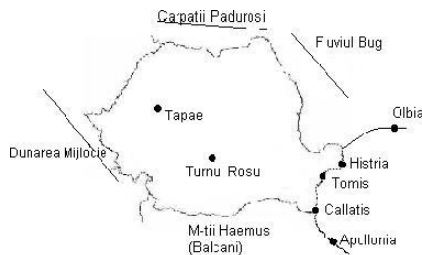
*ocupa cetatile grecesti dintre Olbia si Apollonia(inclusiv Histria-nu mai exista,Tomis-Constanta,Callatis-Mangalia)-55 i.Hr.

*limitele statului dac in timpul lui Burebista:N-Carpatii Padurosi

S-Muntii Haemus(Balcani)

V-Dunarea Mijlocie

E-Fluviul Bug pana la Marea Neagra

*48 i.Hr. se implica in razboiul civil pentru ocuparea tronului imperiului roman dintre Caesar si Pompei promitand sprijin militar lui Pompei

Caesar il invinge pe Pompei si se horataste sa atace Dacia;lupta nu mai are loc deoarece in 44 i.Hr Caesar si Burebista sunt asasinati

*dupa moartea lui Burebista,Dacia se imparte in 4 apoi in 5 regate mai aici

*28 i.Hr Dobrogea intra sub stpanire romana

Regatul dac in timpul lui Decebal(87-106 d.Hr.)

*Decebal a refacut unitatea statului dac care desi era mai putin intins decat a lui Burebista era mai puternic si cuprindea:-Transilvania

- Banat
- Oltenia
- Centrul si Sudul Moldovei

*in timpul imparatului roman Domitian si a regelui dac Duras are loc in 87 i.Hr disputa dintre daci (condusi de Diurpaneus)si romani (condusi de Cornelius Fuscus) castigata de geto-daci la Turnu Rosu=>astfel Duras a renuntat la tron in favoarea Diurpaneus care a devenit rege in Dacia sub numele de Decebal(care inseamna cel puternic si viteaz).

*Decebal e invins de romani la Tapae

*89 incheie pacea prin care Dacia devine regat clientelar(adica in schimbul apararii limesului(frontiera) nordic al imepriului roman reprezentat de Dunare,romanii ofereau bani,arhitecti pentru cetati si instructori militari pentru a instrui militarii,adica a intarii armata)

*101-102,105-106 in urma razboiaelor daco-romane(Decebal vs Traian),Dacia este infranta si transformata in provincie romana(106 d.Hr.) cu noua sa capitala(stabilita de romani) Ulpia Traian Sarmizegetusa,condus de un legatus Augusti pro prae tore(era guvernator in provincia Dacia si reprezentatnt al imparatului roman)

*Dacia a fost reorganizata administrativ de imparatii romani

Romanizarea

*proces prin care geto-daci au preluat de la romani elementele civilizatiei romane: -cultura materiala (ceramica , unelte , obiecte de podoaba)

- cultura spirituala (religia , obiceiuri , traditii)
- limba latina

*desfasurata intre secolele I i.Hr.-VIII d.Hr.

*factorii romanizarii (prin intermediul carora au fost preluate elementele de civilizatie romana:

-Administratia:in care se folosea limba latina

-Armata:in legiunile romane instalate in Dacia au intrat si autohtonii geto-daci care au preluat elemente de civilizatie romana(in contactul cu romani)

-Veteranii(romani):s-au stabilit in Dacia(dupa satisfacerea stagiului militar)

-Urbanizarea:romanii au construit orase dupa model roman(Apullum,Drobeta,Napoca etc.)

-Religia:preluarea unor divinitati dace sub nume romane

Etnogeneza romaneasca este:-procesul de formare a poporului roman si a limbii romane desfasurat intre secolele I i.Hr.-VIII d.Hr.

-locul:la N si S de Dunare in spatiul carpato-danubiano-pontic

-s-a realizat prin simbioza a 2 componente:-dacica

-romana

*o parte din teritori(Crisana,Maramures,Moldova)erau locuite de dacii liberi care nu au fost incluse in provincia Dacia romana

*271-271 are loc retragerea aureliana, cand imparatul Aurelius a retras armata si administratia romana din Dacia (ca urmare a atacurilor barbare/migratorilor asupra Imperiului) => in Dacia a ramas o populatie daco-romana

*daco-romanii (=protoromanii) erau organizati in uniuni de obste (autonomii populare) conduse de un cneaz, voievod sau jude.

Formarea statelor medievale romanesti

Transilvania

*structuri politice romanesti in secolele IX-XIII:

-Cronica lui Anonimus mentioneaza pentru sfarsitul secolului al IX-lea existenta a 3 formatiuni politice: voievodatul lui: -Menumorut in Crisana (cu centrul la Biharea)

-Glad in Banat (cu centrul la Cuvin)

-Gelu in Transilvania (cu centrul la Dabaca)

-Legenda Sfantului Gerard mentioneaza existenta, la jumatatea secolului al XI-lea, a doua voievodate romanesti ce au opus rezistenta expansiunii (inaintarii, intinderii) maghiarilor spre răsărit (est): voievodatul lui:

Ahtum in Banat (cu centrul la Morisena)

Gyula in Transilvania (cu centrul la Balgrad adica Alba Iulia)

-Cronica lui Nestor, din sec XII mentiona ca la trecerea lor prin Carpatii Padurosi (azi in Ucraina la N de Romania), spre Panonia, ungurii i-au gasit acolo pe romani si pe slavi.

*secolul XI-XIII regalitatea maghiara trece la organizarea teritoriului cucerit (a Transilvaniei)

*organizarea politica: regale maghiar a esuat in tentativa lui de a impune principatul (ca forma de organizare politica) astfel ca Transilvania a fost organizata ca voievodat (institutie specific romaneasca)

*organizare teritorial-administrativa specifice:

-maghiarilor (impuse de regale maghiar) comitate: ex: -Bihor, Alba

-Crasna, Cluj

-Dabaca

-secuilor: scaune: ex: -Rodna, Bistrita

-sasilor: scaune: ex: Bistrita, Brasov

districte: Sibiu, Sighisoara, Medias

-romanilor: districte romanesti (autonomii populare): Tara-Maramures

-Fagaras

-Barsa

-Amlasu

; cu functia de aparare a granitelor (a Transilvaniei) care in schimbul acestui serviciu militar (de a apara si a fidelitatii fata de regatul maghiar) acesta le recunoste autonomia.

*organizarea religioasa: ungurii au infiintat episcopii catolice (la Oradea, Cenad) pentru a-si consolida stapanirea in Transilvania regii maghiari i-au colonizat in Transilvania pe: -secui (de origine turca) in SE Transilvaniei

-sasi (in zonele unde unde aveau sa intemeieze Sibiul, Brasov, Sighisoara, Bistrita)

-cavalerii teutoni:in Tara Barsei(zona Brasov)in 1211 pentru a apara granite de est a Ungariei(E Transilvaniei)si pentru a raspandi catolicismul;
Si pentru intarirea autoritatii regale maghiare asupra Transilvaniei s-a realizat prin reducere autonomiilor locale(romanesti).

-cavalerii ioaniti: in Banat(Tara Severinului)in 1247

Tara Romaneasca

Factorii interni care au favorizat intemeierea statului medieval Tara Romaneasca:

*dezvoltarea economica:fapt ce le-a permis intretinerea unei armate

*existenta unor formatiuni politice prestatale(prestatal=inainte de intemeierea statului medieval T.R-sca)romanesti mentionate in “Diploma Cavalerilor Ioaniti” din 1247(in care erau mentionate privilegiile ioanitor)emisa de regale maghiar Bela al IV-lea:-Cnezatul lui Ioan (in S Olteniei)

-Cnezatul lui Farcas(in N Olteniei)

-Voievodatul lui Litovoi(in E Olteniei)

-Voievodatul lui Seneslau(in NV Olteniei)

-Tara Severinului(Banat)

Factorii externi:

*slabirea puterii regatului Ungariei(ca urmare a stingerii dinstiei Arpad)

*invaziile tatarilor(1241-1242)

*suprimarea(anularea)autonomiei Tarii Fagarasului(1291,de catre regale maghiar Andrei al III-lea),fapt ce a determinat ca o parte a poulatiei romanesti din Fagaras(Transilvania)sa treaca muntii la S(in viitoarea Tara Romaneasca)

Desfasurare:-1277 Litovoi incercand sa inlature suzeranitatea(dominatia)maghiara l-a determinat pe regale ungar Ladislau IV Cumanul sa realizeze o expeditie militara la S de Carpati in urma careia Litovoi moare iar fratele sau Barbat este luat prizonier;Barbat isi rascumpara libertatea(fapt ce ilustreaza forta economica)si pastreaza mai departe stapanirea tarii fratelui sau(Litovoi)recunoscand insa suzeranitatea maghiara.

-suprimarea autonomiei Tarii Fgarasului(1291)de catre regale maghiar il determina pe Negru Voda sa “descalece”(sa treaca muntii)in 1290,din Fagaras la Campulung(unde-si stabileste capital)impreuna cu alti fruntasi romani.

*Basarab(1310-1352) probabil urmasul lui Negru Voda:

-elibereaza teritoriul din Sudul Moldovei(dintre Prut si Nistru,azi Republica Moldova)

-unifica toate formatiunile politice romanesti dintre Carpati si Dunare => intemeierea Tarii Romanesti ce cuprindea Banatul,Oltenia,Muntenia,Basarabia

-1324 Basarab se recunoaste vasal(supus)al noui rege al ungariei Carol Robert de Anjou,care la randul sau ii recunostea domnia asupra Tarii Romanesti(Terra Transalpina)

-1330 regele maghiar(considerand ca Basarab si-a nesocotit obligatiile vasalice)a declansat o campanie asupra Tarii Romanesti incheiata cu infrangerea ungarilor la Posada(9-12.11.1330),nov 1330 si obtinerea independentei

-Basarab si-a luat titlul de voievod(ceea ce arata ca devenise stapanitorul Tarii Romanesti)

*Urmasii lui Basarab au consolidate independent si institutiile statului astfel:

-Nicolae Alexandru(1352-1364):-si-a luat titlul de domn autocrat(titlu pe care aveau sa il poarte toti domnii T.R.-stii)

-1359 a creat Mitropolia ortodoxa a Tarii Romanesti la Curtea de Arges
-Vadislav I Vlaicu(1364-1377):-recunoaste suzeranitatea Ungariei,in schimb primeste Banatul de Severin si Fagarasul

-1370 infiinteaza Mitropolia Severinului }=dovezi de independenta
-emite primele monezi ale T.R-sti }=>dovezi de independenta

Moldova

*factorii interni favorabili:

-dezvoltarea economica(fapt ce le-a permis sa intretina armata)
-existenta unor formatiuni politice:-intr-un document din 1331 al cancelariei papa;e se vorbea despre “puternicii acelor locuri”(care confiscasera bunurile episcopiei Cumaniei)

-Tara bolohovenilor (1)
-Tara berladnicilor(2)
-Tara brodnicilor(3)
-Tara volohilor(4) (1,2,3,4)-mentionate in
Cronicile rusesti
Din sec.XIII-lea

-Codrii Cosminului
-Campul lui Dragos etc.

*factori externi:

-invazia tatarilor in spatial capato-nistriean(intre Carpatii Orientali si raul Nistru,adica Moldova fapt ce a determinat regalitatea maghiara dar sip e Basarab sa intervina pentru ai inaltura pe tatars)

-suprimarea autonomiei Tarii Maramuresului de catre regalitatea maghiara(fapt ce a determinat “descalcatul”-treccrea peste munti-voivozilor romani maramureseni in Moldova si unificarea formatiunilor politice de catre acestia-Dragos,Bogdan in spatial in care au descaltat)

*desfasurare:

-1347 la porunca regelui maghiar Ludovic I de Anjou, Dragos a “descaltat”alaturi de oastea sa din Maramures in Moldova pentru ai alunga pe tatars.

-dupa ce-i alunga pe tatars din nordul Moldovei,Dragos a intemeiat aici o “marca de aparare”(un fel de garnizoana militara)pentru a se apara de tatars,a unificat si preluat conducerea formatiunilor politice din Nordul Moldovei punand astfel bazele unui nou stat considerat Moldova Mica aflat sub suzeranitatea regelui Ungariei,si si-a stabilit resedinta la Baia(langa Falticeni)

-1359 suprimarea autonomiei Tarii Maramuresului de catre regale maghiar(Ludovic I de Anjou) l-a determinat pe un alt roman mamauresean sa “descalce” din Maramures in N Moldovei unde a preluat conducerea statului(Moldova Mice)de la urmasii lui Dragos.

-1364 in Moldova,Bogdan invinge armatele regelui maghiar si astfel obtine independenta statului

-urmasii lui Bogdan:

+ au desavarsit teritorial Moldova prin incorporarea Tarii de Jos(S Moldovei)la Moldova Mica(N Moldovei)

+au consolidat institutiile statului astfel:

-Petru I Musat(1377-1392):-recunoaste suzeranitatea regelui polon Vadislav I Iagelio in schimbul sprijinului militar impotriva pretentiilor Ungariei de a dobandi Moldova(1387)
-a infiintat Mitropolia Ortodoxa a Moldovei la

Suceava(unde era si capitala)

-Roman I(1392-1394):-desavarseste teritorial Moldova prin:-alungarea tatarilor
-inglobarea (anexarea)

Sudului Moldovei(Tarii de Jos) la Moldova Mica(Nordul Moldovei) intitulandu-se “domn din munte pana la mare”

Dobrogea

*factori interni:

-dezvoltarea economica(=>puteau sa intretina armata)

-existenta unor formatiuni politice,ex:-pt secolul X-jupan Dimitrie;e consemnat intr-o inscriptie de la Mircea Voda

-pt sec X jupan Gheorghe mentionat in complexul de la

Basarabi

-Ana Comnena(fiica imparatului imperiului

Bizantin,Alexios Comnenul)mentioneaza existent in secolul al XI-lea,a trei conducatori (de origine ceha):-Tastos,Seslac,Satza.

-Tara Cavarnei cu central la Cliacra

*factori externi:slabirea puterii Imperiului Bizantin(aflat in Peninsula Balcanica,adica la S de Dunare,pana in Grecia de azi inclusiv)si a taratului Bulgar(au fazorizat intemeierea statului Dobrogea)

*desfasurare:-Balica(1346-1354)era in fruntea Tarii Cavarnei cu central la Caliacra

-Dobrotici(1354-1386) urmeaza la conducerea tarii:-se implica in razboiul civil(pt ocuparea tronului)in Imperiul Bizantin si primeste titlul de “despot”(care era acordat aliatilor Imperiului)

-unifica formatiunile politice

sinter Dunare si mare si astfel pune bazele unui nou stat Dobrogea(numele vine de la intemeietorul ei,Dobrotici)

-Ivanco(1386-1391):-fratele lui Dobrotici,Ivanco,devine conducatorul statului

Dobrogea

-denunta suzeranitatea bizantina afirmandu-si

independent,emitand moneda proprie

-participa la luptele cu turcii si probabil este ucis

-riscand ca Dobrogea sa fie transformata in pasalac(-provincie

otomana)de catre turci,Mircea cel Batran(domnul Tarii Romanesti)o anexeaza la Tara Romaneasca pana in 1417.

Relatiile internationale.Rezistenta antiotomana a secolele XIV-XVI

Tarilor Romane in

*incepand cu secolul al XIV-lea Imperiul Otoman declaseaza Jihadul Islamic (Razboiul Sfânt) în Europa (islamismul, e religia turcilor) urmarind sa cucereasca si sa raspandeasca propria religie (islamica) pe acest continent (Europa)

*in lupta antiotomana:

-Moldova prefera indeosebi alianta cu Polonia (dar uneori si cu Ungaria)

-Tara Romaneasca prefera alianta cu Ungaria (asta si datorita pozitiei geografice)

-Moldova, Tara Romaneasca si Transilvania (aflata sub dominatie maghiara si incorporate la aceasta) de multe ori se vor alia

-Domnitorii romani au adoptat urmatoarele tactici de lupta:

+lupte de hartuire (ataca si se retrag)

+tactica "pamantului ars" - prin care distrugau recoltele, vegetatia, locuintele, si otraveau fantaniile iar populatia se retragea un locuri greu accesibile => armata invadatoare (otomana) era lipsita de posibilitati de aprovizionare, obtinere de informatii; ex: Stefan cel Mare la Vaslui (1475)

+nimicirea detasamentelor plecate dupa hrana => slabirea dusmanului si mai ales demoralizarea acestuia

+atacuri de noapte - asupra taberelor inamice de tipul celui relizat de Vlad Tepes impotriva taberei sultanului Mehmed al II-lea (noaptea de 16/17 iunie 1462)

*turcii erau de religie islamica (musulmana sau mahomedana)

Mircea cel Batran (1386-1417, in Tara Romaneasca)

*1388 anexeaza Dobrogea la Tara Romaneasca

*incheie aliante militare (intelegeri diplomatice) cu: -regele Poloniei Wladislaw I Jagello
-regele Ungariei Sigismund de Luxemburg

*10.10.1394 batalie castigata cu turcii la Rovine (situat la S de Targoviste in Muntenia), turcii au atacat si pentru ca a fost anexata Dobrogea

*25.09.1396 batalie pierduta cu turcii; Mircea cel Batran a participat alaturi de cavalerii occidental (vestici), in special burgunzi si germani, condusi de (regele Ungariei) Sigismund de Luxemburg la Cruciada de la Nicopole (in Bulgaria; cruciada = lupta popoarelor crestine din Europa impotriva expansiunii / extinderii islamismului otoman si a cuceririlor turcilor pe continent)

*1417 batalie pierduta, iar Dobrogea (care fusese anexata in 1388, la T.R-sca) este cucerita de turci, iar T.R-sca reia plata tributului catre otomani (tribut - suma de bani), pentru a-si pastra independent.

Iancu de Hunedoara (in Transilvania)

*de origine etnica romaneasca (dar integrat nobilimii maghiare prin educatie, religie, orientare politica)

*a fost: -voievod al Transilvaniei (1441-1456)

-guvernator (sau regent) al Ungariei (1446-1453)

-capitan general al Ungariei (1453-1456)

*in lupta antiotomana si-a aliat (Transilvania care era incorporate la Ungaria) si Tara Romaneasca si Moldova

*1442 batalie castigata cu turcii la Sibiu

*1443 organizeaza "Campania cea lunga", expeditie la S de Balcani cucerind orase precum Nis si Sofia (batalie castigate)

- *10.11.1444 sub conducerea lui Vdislav I(regale Ungariei si Poloniei),Iancu de Hunedoara participa la cruciada de la Varna incheiata cu un dezastru pentru crestini (batalie pierduta)
- *21-22.07.1456 batalie castigata cu turcii la Belgrad
- *Iancu de Hunedoara(a murit de ciurma)a reusit sa:-intarzie intarirea dominatiei otomane asupra spatiului romanesc

-amane cu circa 70 de ani transformarea

Ungariei in pasalac(=provincie otomana aflata sub directa conducere a sultanului)

Vlad Tepes(1448;1456-1462;1476,in Tara Romaneasca)

- *participa la cruciada antiotomana
- *1459 refuza plata tributului catre turci
- *iarna 1461-1462 organizeaza expeditii la Sud de Dunare urmarind sa dezorganizeze armatele otomane=>1462 turcii in frunte cu sultanul Mehmed al II-lea patrund cu o armata imensa in Tara Romaneasca ajungand pana la Targoviste(in conditiile in care Vlad Tepes a aplicat tactica "pamantului ars"si de "hartuire")
- *in noaptea de 16/17.06.1462 Vlad Tepes declanseaza "atacul de noapte"asupra taberei otomane vizat fiind indeosebi sultanul Mehmed al II-lea,care s-a soldat cu retragerea turcilor la Sud de Dunare
- *1462 sultanul,in complicitate cu boierimea munteana (cu care Vlad Tepes sa purtat adesea aspru),il pune la tronul Tarii Romanesti pe fratele lui Vlad Tepes , Radu cel Frumos
- *Vlad Tepes se refugiază in Transilvania,sperand ca regele Ungariei Matei Corvin(fiul lui Iancu de Hunedoara)il va sprijini
- *Matei Corvin il acuza constient si inventand ca Vlad Tepes "a tradat"cauza crestinilor in lupta antiotomana(asta pentru ca a cheltuit banii primiti de la papa pe a lupta impotriva turcilor si nu mai avea resurse financiare pentru a-l sprijini pe Tepes pentru a-si recapata tronul)si il captureaza pe acesta,tinandu-l inchis la Buda
- *1476 Vlad Tepes eliberat si ajutat de Matei Corvin sa revina la tronul Tarii Romanesti(dovada ca tradarea nu existase niciodata),pentru a avea un aliat intrucat release lupta antiotomana
- *1476 Vlad Tepes moare intr-o lupta cu turcii

Stefan cel Mare(1457-1504,in Moldova)

- *ocupa tronul cu sprijinul varului sau Vlad Tepes(care dorea sa aiba un aliat in lupta antiotomana)
- *a avut relatii diplomatice in special cu Polonia,dar si cu Ungaria
- *1473-refuza plata tributului catre turci(=>se declanseaza lupta antiotomana)
 - il inlatura (dupa ce il invinge)de la tronul Tarii Romanesti pe Radu cel Frumos punandu-si in frunte pe Laoita Basarab(sperand ca-i va fi aliat in luptele cu turcii,dar s-a inselat)
- *10.01.1475 batalie castigata cu turcii la Vasului (Podul Inalt),cu o armata de 40.000 de oameni(plus trupe trimise de Polonia si Ungaria),impotriva a circa 120.000 de turci (sprijiniti de un corp de oaste al domnului Tarii Romanesti,Radu cel Frumos,reinstalat la tron de turci)
- *26.07.1476 batalie pierduta cu turcii la Razboieni;turci nu-si pot valorifica Victoria intrucat cetatile moldovene rezista,iar cum aprovizionarea turcilor a fost dificilaacestia se retrag din Moldova(si astfel obiectivul de a ocupa Moldova n-a fost indeplinit)

*1480 Stefan incheie pace cu turcii(fiind constrains intrucat coalitia antiotomana s-a destramat;Venetia a incheiat pace cu otomanii)
 *1484 batalie pierduta la Chilia si Cetatea Alba(azi in S Basarabiei)
 *1485 Stefan recunoaste suzeranitatea regelui polon in schimbul sprijinului militar impotriva turcilor(de la care dorea sa recupereze Chilia si Cetatea Alba,pierdute)
 *1487Stefan,a ramas singur(nesprijinit de nimeni),incheie pace cu turcii,accepta plata tributului in schimbul mentinerii autonomiei tarii
 Concluzii:Luptele purtate de romani cu turcii in secolele XIV-XV,au avut urmatoarele consecinte:-pe plan intern au permis conservarea-fintei statale(a autonomiei Tarilor Romane)
 -confesiunii

religioase(ortodoxismului)

-pe plan extern expansiunea otomana a fost oprita pe linia Dunarii(nu au reusit sa patrunda in central Europei)

Mihai Viteazul(1593-1601,in Tara Romaneasca)

*1594 a aderat Liga Sfanta(numita si Liga Crestina)care era o alianta a unor state crestine condusa de imparatul german(Imperiului Habsburgic)Rudolf al II-lea si care avea drept scop alungarea turcilor din Europa

-din aceasta Liga faceau parte si Moldova si Tara Romaneasca

*20.05.1595 prin intermediul boierilor sai,la Alba Iulia,Mihai recunoaste(ca si Moldova)suzeranitatea principelui Transilvaniei(Sigismund Bathory)asupra Tarii Romanesti(care-l transforma astfel pe Mihai din domn intr-un simplu loctiitor al principelui Transilvaniei)in schimbul sprijinului impotriva turcilor

* 23.08.1595 batalie castigata cu turcii la Calugareni(cu sprijin din Transilvania);desi turcii au suferit mari pierderi ei au reusit sa ocupe Bucurestiul,Targoviste si apoi intreaga Tara Romaneasca(dorind sa o transforme in pasalc)

*20.10.1595 batalie castigata la Giurgiu(armatele aliate ale Tarii Romanesti, Moldovei si Transilvaniei i-au invins definitive pe turci la Giurgiu, alungandu-i la Sud de Dunare,deci din Tara Romaneasca)

*1597 sultanul il recunoaste pe Mihai domnitor pe viata si diminueaza semnificativ tributul

*1598 in Transilvania Sigismund Bathory renunta la tron in favoarea noului principe Andrei Bathory(era var)care incheie pace cu turcii (spre deosebire de Sigismund Bathory care era antiotoman)

* vazandu-se inconjurat de inamici(in S Imperiul Otoman;in N principatele Transilvaniei, Andrei Bathory,care incheiase pace cu turci;in E Moldova unde la tron fusese pus de catre poloni,cu acordul sultanului Ieremia Movila,conducea o politica proturca)si fara vreo spernata de ajutor,Mihai Viteazul a incercat refacerea frontului antiotoman prin cucerirea Transilvaniei(condusa de Andrei Bathory)si Moldovei(condusa de Ieremia Movila).

Unirea Principatelor

*octombrie 1599 batalie castigate la Selimbar(la S de Sibiu)il invinge pe principele Transilvaniei Andrei Bathory=>1.11.1599 la Alba Iulia,Mihai Viteazul e recunoscut de Dieta drept principe al Transilvaniei

*a urmat apoi Campania impotriva Moldovei,unde n-a intampinat rezistenta prea mare intrucat cetatea Sucevei si-a deschis portile in fata lui Mihai(fara lupta;in numai 3 saptamani a dobandit Moldova)=>27.05.1600 la Iasi a unificat cele 3 tari romanesti intitulandu-se”Domn al Tarii Romanesti,al Ardealului si a toata Tara Moldovei”

- *imperiul Habsburgic ii recunoaste domnia asupra celor trei tari
- *masurile luate de Mihai in vederea consolidarii puterii central,iar in Transilvania si in favoarea romanilor au declansat nemulțumiri(ale elitelor locale)=>(maghiarii nu suporta sa fie condusi de un roman in Transilvania)=>septembrie.1600 batalie pierduta la Miraslau(la S de Cluj)infrant de nobilimea maghiara sprijinita de George Basta(care era comandantul trupelor habsburgice in Tansilvania),care de fapt fusese trimis(de imparatul habsburgic Rudolf al II-lea)in ajutorul lui Mihai=>pierde Transilvania
- *octombrie 1600 in Moldova polonezii il readuc pe tron(cu acordul sultanului)pe Ieremia Movila=>pierde Moldova
- *octombrie 1600 in Tara Romaneasca polonezii il instaleaza la tron(cu acordului sultanului)pe Simion Movila(frati)=>pierde si Tara Romaneasca
- *deoarece nobilii maghiari se rascarasera si impotriva lui George Basta alungandu-l,si il reinscaunaseră pe Sigismund Bathory(drept principe al Transilvaniei),imparatul habsburgic Rudolf al II-lea(constient ca a pierdut Transilvania)incearca sa recupereze aceasta provincie prin intermediul lui Mihai Viteazul caruia ii da bani pentru a-si reface armata in scopul redobandirii tronului(de catre fostul voievod roman)
- *13.august.1601 batalie castigata de Mihai Viteazul la Guruslau(langa Zalau)pe Sigismund Bathory(Mihai obtine victoria sprijinit military si de George Basta)=>redevine principe al Transilvaniei,dar domn al Tarii Romanesti(intrucat boierii munteni la-u alungat de pe tronul Tarii Romanesti pe Simion Movila).
- *19august 1601 Mihai Viteazul este asasinat(in tabara militara aflata pe Campia Turzii)fapt pus la cale de Basta intrucat stia ca domnul roman nu avea de gand sa cedeze Ardealul.

Semnificatia domniei lui Mihai Viteazul

- *unirea Tarii Romanesti,Moldovei si Transilvaniei avea sa fie un reper in procesul constituirii natiunii romane si a statului unitar
- *Tarile Romane au fost salvate de la falimentul economic
- *a fost restabilita autonomia Tarilor Romane

Istitutiile romanesti in evul mediu in Tara Romaneasca si Moldova

1.Domnia-e instiutia centrala reprezentata de domnul tarii care avea urmatoarele atributii:-
administrative:-stabilirea impozitelor

- numea dregatorii
- acorda privilegii boieresti

-legislative:-adopta legi

-judecatoresti:-era cea mai inalta instant de judecata

-militare:era commandant militar(fiind voievod)

2.Sfatul domnesc:-alcatuit din:-clerul inalt(episcopi sau mitropoliti)

-dregatori:cei mai important erau:Banul Olteniei in Tara

Romaneasca;Portarul Sucevei in Moldova

-atributii:-legislative

-judecatoresti

-politice

3.Adunarea Tarii:-reunea reprezentantii starilor privilegiate

-atributii:-alegea domnul

-stabilea impozitele

-era consultata in privinta declansarii razboiului si incheierii pacii

4.Biserica:-i-a sprijinit pe domnitorii romani

-mitropolitii:-erau numiti de catre domn

-erau cea mai importanta figura a statului domnesc

-erau intaiul sfetnic(sfatuitor)al domnului

-participa la scunul de judecata al domnului

-era al doilea domnitoe in stat dupa domn

-il incorona pe domnitor

-era loctiitor al domnitorului in caz de vacant a tronului

Organizarea teritorial administrativa in:

-Tara Romaneasca:in judete conduse de judeti(numiti de domn)cu atributii administrative si judecatoresti .

-Moldova:in tinuturi conduse de staroste sau parcalab(dca tinuturile aveau in cuprinsul lor si cetati)

-atributii:-administrative

-judecatoresti

-militare

In Transilvania pana la 1541

*Transilvania pana la 1541 era voievodat vassal(supus)regelui Ungariei,cu o larga autonomie in cadrul regatului maghiar

Institutii:

1.Voievodul:-era numit si revocat(inlaturat)de regale Ungariei

-avea prerogative(atributii)limitate(nu era singur stapanitor fiind vasal r egelui

Ungariei0

-atributii:-administrative

-legislative

-judecatoresti

-militare

2.Sfatul voievodului:-alcatuit din :-vicevoievod

-comiti

-notari

-atributii:-administrative

-legislative

-judecatoresti

3.Congregatia generala:-compusa din:-clerul catoric

-reprezentantii:-nobilimii maghiare

-patriciatului sasesc(sasii de la oras)

-fruntasii secuilor

-romanii(fiind in majoritate aserviti)n-aveau dreptul de a participa la aceste adunari

Transilvania(1541-1688)-principat autonom sub suzeranitatea Imperiului Otoman

-institutii:

1.Principele:-numit de Dieta si confirmat de sultan

-atributii:-administrative

-legislative

-judecatoresti

-militare

2.Sfatul Principelui:-format din 12 membri alesi din randul natiunilor privilegiate (maghiari,sasi,secui)

-ortodocsii(romanii)nu erau acceptati in sfat

-atributii:-administrative

-legislative

-judecatoresti

3.Dieta:-compusa din 150 de membrii din randul natiunilor privilegiate (maghiari , sasi , secui)

-atributii:-administrative(hotara in chestiuni de interes general)

Organizarea teritorial-administativa a Transilvaniei:

-specifice:-maghiarilor(comitate)

-secuilor(scaune)

-sasilor(scaune,districte)

Periodizarea istoriei romanilor

Epoca antica:sec III i.Hr-sec VII d.Hr

Epoca medieval:(evul mediu)sec VII-1821

Epoca moderna(1821-1918)

Epoca contemporana(1918 pana astazi)

Secolul I intre anul 1 pana la 100

II -101-200

III- 201-300

IV -301-400

V-401-500

VI-501-600

VII-601-700

VIII-701-800

IX-801-900

X-101-200

XI-1001-1100

XII-1101-1200

XIII-1201-1300

XIV-1301-1400

XV-1401-1500

XVI-1501-1600

XVII-1601-1700

XVIII-1701-1800

XIX-1801-1900

XX-1901-2000

XXI-2001-2100